

FORMIDLINGSARTIKEL

Den digitale folkeskole

- Teknologi for teknologiens skyld... Eller hvad?

Sofie Vagnø Dahl

Stud.cand.mag. i Læring og Forandringsprocesser

Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi

Aalborg Universitet – København

Abstract

Vi kender det fra anlæg af motorveje. Til at starte med foregår der et stort arbejde med at sikre infrastrukturen, dernæst bygger og asfalterer man vejen og først til sidst tillader man bilerne at køre på den nye motorvej. Det er umiddelbart simpelt og logisk – men hvordan kan det så være, at man ikke lader sig inspirere af disse principper, når det kommer til at reformere folkeskolen?

En ny specialeafhandling peger på, at regeringen muligvis har haft så travlt med at formulere en række teknologibejstrede digitaliseringsstrategier for den fremtidige folkeskole, at de har glemt at sikre folkeskolelærernes digitale kompetencer og it-forståelse. Med andre ord viser undersøgelsen, at man har sat bilerne på den endnu ufærdige motorvej, hvor bilisterne kører forvirrede rundt bag en asfaltmaskine, der tilsyneladende heller ikke ved præcist, hvilken retning den skal køre.

Den empiriske kontekst

Et nyt speciale fra Aalborg Universitet har rettet fokus mod den digitale udvikling på skoleområdet med særlig interesse for regeringens udspil og de fællesoffentlige digitaliseringsstrategier. Formålet med undersøgelsen er at stille skarpt på strategiernes diskurser om henholdsvis de teknologiske og pædagogiske fordele ved at indføre digitale løsninger i folkeskolen.

Specialet tager udgangspunkt i en tekstanalyse af strategiernes sproglige formuleringer i henhold til undervisningsfeltet. Dette understøttes desuden af et kvalitativt interview med en ekspert fra forlaget Alinea.

En af specialets centrale konklusioner er, at der forekommer en dominerende teknologi-begejstring i strategierne, som har indflydelse på selve digitaliseringsprocessen.

Der anvendes blandt andet en retorik om, at teknologien kan løse en lang række forskelligartede problemstillinger, herunder at digitale løsninger vil skabe både effektiviseringer og forbedret undervisningskvalitet. Der ses således en tendens til, at regeringen sætter stor lid til digitaliseringen i skolerne, men det vurderes på samme tid, at der mangler tydeligere politisk prioritering af formålene og en mere nuanceret kommunikation om, hvorledes indsatserne skal indføres i praksis (Dahl 2015).

Regeringen har i samarbejde med KL og Danske Regioner udarbejdet strategierne med henblik på at *"sætte endnu mere fart på at anvende digitalisering til at forny den offentlige sektor"* (Regeringen et al. 2013, 3). Specialet ser digitaliseringsstrategierne efter i sømmene, og læser sig ind på initiativerne for skoleområdet. Forslagene og indsatserne ser grundlæggende fornuftige ud, og retorikken handler primært om alle de processer, der fremover digitalt kan løses bedre, hurtigere og smartere. Der rejser sig dog en række spørgsmål – blandt andet vedrørende digitaliseringens hovedformål og lærernes inddragelse i processen.

Alineas forlagschef Ebbe Dam Nielsen udtaler i interviewet følgende om en digital folkeskole: *"Jeg tror simpelthen ikke på det"*, hvortil han tilføjer: *"jeg tror de her [digitale, red.] devices bliver et værktøj – ved siden af de analoge materialer"* (Dahl 2015, bilag 5). En af de centrale pointer ved denne tvivl er, at han ikke kan høre de politiske hovedargumenter for digitaliseringen af skolerne. Hans holdning er, at man i Danmark har villet for meget med digitaliseringen, hvilket har medført en mangelfuld politisk prioritering og retningsangivelse.

Han efterlyser en mere eksplicit vision for digitaliseringsindsatserne og ønsker en nuanceret adskillelse mellem på den ene side mål om effektiviseringer og på den anden side forbedret undervisningskvalitet. *"Jeg mener ikke, at man ved at digitalisere folkeskolen kan have hele spektret af argumentation"* siger han.

En anden væsentlig konklusion er, at lærerne er blevet efterladt på sidelinjen af digitaliseringsprocessen. Ebbe Dam Nielsen har oplevet, at lærerne ikke er blevet taget med på råd, hvilket har gjort den pædagogiske diskussion om it i undervisningen decideret udeblivende (Dahl 2015). Som et resultat af dårlig timing i kommunikationen, har lærerne ikke været bevidste om de digitale krav før man i 2014 stod midt i det. Han nævner, at *"de aner måske slet ikke noget om projektet"*, hvortil han tilføjer at lærerne i skoleåret 14/15 er blevet presset ind i den digitale skoleverden.

I den forbindelse ville forlagschefen ønske, at man satte tempoet ned, sikrede teknologiens stabilitet og loftede lærernes kompetencer inden man åbnede for den digitale motorvej. *"Man asfalterer samtidig med at man kører – og vi aner ikke, hvor vi skal køre hen"* afslutter han.

Der stilles således spørgsmålstejn ved både tempoet for skolernes digitalisering og ved den begejstrede retorik, som strategierne benytter i forbindelse med it og ny teknologi. Det tyder nemlig på en overskyggende fascination af teknologien, der potentielt kan

spænde ben for en pædagogisk diskussion om it i undervisningen. En af specialets konklusioner er derfor, at man bør genoverveje den teknologibegeistrede retorik og reformulere målene og indsatserne for folkeskolens digitalisering ud fra en mere læringsorienteret optik.

Ny forskning: Anvend digital undervisning klogt

En ny svensk undersøgelse viser, at læring med tablets og digital undervisning gør eleverne bedre i både svensk og matematik. Men undersøgelsen viser samtidig, at den læringsmæssige forbedring kun forekommer, hvis man anvender den rette pædagogik (Information.dk).

I en fireårig periode har en svensk kommune indført tablets og en ny pædagogisk metode i folkeskolerne. Kommunen investerede i 2011 at investere i digitale læremidler, og 500 skoleelever er således blevet undervist ud fra it-pædagogiske principper (ibid.). Undersøgelsens resultater viser blandt andet, at elever i tredje klasse, som er blevet undervist digitalt ud fra den nye it-pædagogik, klarer sig 20 pct. bedre end jævnaldrende elever, der er blevet undervist på traditionel vis. En central konklusion er desuden, at den markante effekt ikke skyldes tablets i sig selv, men måden de anvendes på. *"Uden en veldefineret pædagogisk metode forværrer brugen af computere nemlig elevernes resultater i stedet for at forbedre dem"* viser undersøgelsen (ibid.).

Den nye pædagogiske metode kaldes "skriv for at lære" og handler basalt set om, at børnene allerede inden de er fuldt fortrolige med bogstaverne kan skrive deres egne historier. DPU professor Jeppe Bundsgaard anser udviklingen for at indebære en fornuftig pædagogik, og han ser derfor frem til, at den samme it-pædagogiske diskussion finder sig til rette i den danske folkeskole. *"Den her undersøgelse ligger helt i forlængelse af moderne lærings- og undervisningsteori, men er klart i modsætning til det, man gør herhjemme lige nu"* siger Bundsgaard i forbindelse med de svenske konklusioner (ibid.).

Undervisningsforlaget Alinea har for nyligt lanceret app'en *Skriv og Læs Pro*, der bygger på samme nye pædagogik. App'en er et videnskabeligt baseret læringsværktøj, der giver barnet mulighed for at skrive historier, allerede inden det selv har lært at læse. Afsættet er en lignende tanke om, at barnet derigennem kan »skrive sig til at lære at læse«, hvilket er en helt ny pædagogisk tankegang (Alinea.dk).

Med denne nye type digitale læringsværktøjer, som langsomt er ved at indfinde sig i den danske læremiddelbranche, etableres der også en dansk læsepædagogisk debat om forholdet mellem traditionel og digital undervisning. Denne diskussion er vigtig at få etableret ude i praksisfeltet, kommunerne og lokalt på skolerne. Men det er mindst lige så væsentligt at genoverveje den nuværende politiske diskurs om, at teknologien i sig selv vil skabe øget pædagogisk kvalitet i undervisningen.

Regeringens teknologibejstrede diskurs om it og digitale løsninger bør rekonstrueres i forhold til en mere læringscentreret tilgang.

Den aktuelle specialeafhandling peger i samme retning som den svenske undersøgelse. Blandt andet anbefales det, at den danske regering skruer ned for tempoet af digitaliseringsindsatserne på skoleområdet og fokuserer mere dybdegående på kompetenceløft af lærernes it-forståelse. Endvidere tilrådes det, at give praksisfeltet tid til at etablere en diskussion om, hvorledes it-pædagogik fremadrettet skal forstås og bruges fordelagtigt i undervisningen.

Referencer

Alinea: *Skriv og Læs Pro* (2015). Kan tilgås på:

<http://www.alinea.dk/butik?c=Catalog&category=5950&qclid=CMau1-f4vsUCFfQatAodoTEAZA> [Online d. 15. maj]

Dahl, S. V. (2015): *Den digitale folkeskole – En kritisk diskursanalyse af de fællesoffentlige digitaliseringsstrategier for skoleområdet*. Udgivet d. 1. juni 2015, Kandidatspeciale; Læring og Forandringsprocesser ved Aalborg Universitet: København.

Information: *iPad i undervisningen øger børns indlæring markant* (13. maj 2015). Kan tilgås på: <http://www.information.dk/533040> [Online d. 15. maj]

Regeringen, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening (2013): *Digital velfærd – en lettere hverdag. Fællesoffentlig strategi for digital velfærd 2013-2020*. August 2011, Digitaliserings-styrelsen: København